

شماره: ۰۲/۹۴۴۲۰

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۴/۲۴

پوست: دارد

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

سبقت مالی

مهارت و نظم رشد نوین

«بخشنامه»

جناب آقای شیخ حسینی مدیرعامل محترم بانک توسعه تعاون
مدیرعامل محترم بانک توسعه صادرات ایران
جناب آقای ابراهیمی مدیرعامل محترم بانک سپه
جناب آقای خورسندیان مدیرعامل محترم بانک صنعت و معدن
جناب آقای فرخ نژاد مدیرعامل محترم بانک کشاورزی
مدیرعامل محترم بانک مسکن
جناب آقای نجارزاده مدیرعامل محترم بانک ملی ایران
جناب آقای شیرینی مدیرعامل محترم شرکت دولتی پست بانک
جناب آقای اخلاقی فیض آثار مدیرعامل محترم بانک تجارت
جناب آقای الله گانی مدیرعامل محترم بانک رفاه کارگران
جناب آقای ایمانی مدیرعامل محترم بانک صادرات ایران
جناب آقای دولت آبادی مدیرعامل محترم بانک ملت
مدیرعامل محترم بانک آینده
جناب آقای بلگوری مدیرعامل محترم بانک اقتصاد نوین
جناب آقای پورسعید مدیرعامل محترم بانک ایران زمین
جناب آقای پرویزیان مدیرعامل محترم بانک پارسیان
جناب آقای قاسمی مدیرعامل محترم بانک پاسارگاد
جناب آقای جوادی مدیرعامل محترم بانک خاورمیانه
مدیرعامل محترم بانک دی
جناب آقای معرفت مدیرعامل محترم بانک سامان
جناب آقای قدمی مدیرعامل محترم بانک سرمایه
مدیرعامل محترم بانک سینا
جناب آقای احمدی مدیرعامل محترم بانک شهر
جناب آقای بهاروندی مدیرعامل محترم بانک کارآفرین
جناب آقای فهمی مدیرعامل محترم بانک گردشگری
جناب آقای قضایی پاکدهی مدیرعامل محترم بانک مشترک ایران - ونزوئلا
جناب آقای حسین زاده مدیرعامل محترم بانک قرض الحسنه رسالت
جناب آقای شمسی نژاد مدیرعامل محترم بانک قرض الحسنه مهر ایران
جناب آقای جوادی مدیرعامل محترم موسسه اعتباری غیربانکی ملل
جناب آقای مطهری مطلق رئیس محترم هیأت سرپرستی موسسه اعتباری غیربانکی توسعه
جناب آقای تقوی نژاد رئیس محترم هیأت سرپرستی موسسه اعتباری غیربانکی نور
جناب آقای کشوری رئیس محترم هیأت سرپرستی موسسه اعتباری غیربانکی کاسپین

دبیرخانه جامعه حسابداران رسمی ایران
شماره: ۷۸
تاریخ: ۱۴۰۲/۰۴/۲۴
ساعت: ۱۴:۵۸
ارجاع:

نکول، حسب مورد مطابق با قوانین و ضوابط مربوط از جمله آیین‌نامه اجرایی بند (ل) ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ هیأت وزیران و اصلاحیه‌های آتی آن و در چارچوب قرارداد عاملیت می‌باشد.

۳- وجوه صندوق توسعه ملی نزد مؤسسات اعتباری از شمول مفاد دستورالعمل مذکور خارج بوده و تابع ضوابط و مقررات خاص خود می‌باشد.

۴- قراردادهای وجوه اداره شده، منعقد فی‌مابین واگذارنده وجوه و بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مستلزم تأیید توسط بانک مرکزی نمی‌باشد.

۵- بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی می‌توانند عملیات وجوه اداره شده را صرفاً با استفاده از منابع واگذارنده و یا به صورت تلفیقی از منابع خود و واگذارنده انجام دهند.

۶- چنان‌چه عملیات وجوه اداره شده صرفاً با استفاده از منابع واگذارنده انجام شود، ریسک نکول تسهیلات اعطایی بر عهده واگذارنده و در وجوه اداره شده تلفیقی، ریسک نکول تسهیلات اعطایی از محل منابع بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، بر عهده بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی می‌باشد.

۷- در عملیات وجوه اداره شده، هم در بخش پذیرش سپرده و هم در مرحله اعطای تسهیلات، رعایت نرخ‌های سود/کارمزد مصوب شورای پول و اعتبار الزامی می‌باشد.

۸- ریسک عدم بازپرداخت تسهیلات اعطایی از محل وجوه اداره شده (اصل و سود/کارمزد متعلقه) می‌تواند در چارچوب قرارداد عاملیت و به هزینه واگذارنده بیمه شود.

۹- بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مجازند، اعتبارسنجی متقاضیان دریافت تسهیلات از محل وجوه اداره شده را شامل بررسی وضعیت مطالبات غیرجاری، چک برگشتی، توانایی بازپرداخت و اهلیت اعتباری وی یا بررسی توجیه فنی، مالی و اقتصادی طرح موضوع تسهیلات وجوه اداره شده را منوط به این‌که شرح خدمات اعتبارسنجی به صورت دقیق و شفاف توأم با نرخ کارمزد مربوط در قرارداد عاملیت ذکر شده باشد، انجام دهند.

- (۳) بخشنامه شماره نب/۲۲۳۱ مورخ ۱۳۶۹/۶/۱۴؛
(۴) بخشنامه شماره نب/۱۹۳۸ مورخ ۱۳۷۴/۴/۱۹؛
(۵) بخشنامه شماره ۹۰/۲۸۸۷۸۹ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۱؛
(۶) بخشنامه شماره ۹۱/۲۵۲۶۹۳ مورخ ۱۳۹۱/۹/۲۳.

۱

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

سازمان
مهارت و نوآوری

۱۰- چنانچه عملیات وجوه اداره شده صرفاً با استفاده از منابع واگذارنده انجام شود، تسهیلات اعطایی از آن محل از محاسبه در حدود مقرر در ضوابط ناظر بر فعالیت بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مستثنی می‌باشد و لیکن، در وجوه اداره شده تلفیقی، تسهیلات اعطایی از محل منابع بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی وفق ضوابط مربوط، مشمول محاسبه حدود تعیین شده در مقررات ناظر بر فعالیت بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی از جمله مقررات احتیاطی می‌شود.

در خاتمه، ضمن ایفاد یک نسخه از دستورالعمل مذکور، خاطرنشان می‌سازد، تمامی ضوابط و مقررات مغایر با آن از جمله "مقررات مربوط به وجوه اداره شده" موضوع بخشنامه شماره نب/۳۰۰ مورخ ۱۳۵۵/۲/۳۰ و اصلاحیه «شرایط و ضوابط افتتاح حساب قرض الحسنه ویژه» موضوع بخشنامه شماره ۹۱/۲۵۲۶۹۳ مورخ ۱۳۹۱/۰۹/۲۳ کان لم یکن تلقی می‌گردد. لذا خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید. ۶۰۸۶۹۶۷/م

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی
اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی آبادی - الهام حیات سازان
۲۸۱۵-۰۳ - جمهوری اسلامی ایران ۳۸۱۶

رونوشت:

_ جامعه حسابداران رسمی ایران، جناب آقای پناهی، دبیرکل محترم جامعه حسابداران رسمی ایران، جهت استحضار.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی
اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل وجوه اداره شده (ریالی)

۱

بسمه تعالی

به استناد بند (۱۲) ماده (۱۴) «قانون پولی و بانکی کشور» مصوب سال ۱۳۵۱، «دستورالعمل وجوه اداره شده (ریالی)» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، به شرح زیر تدوین می‌گردد.

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل عناوین زیر به جای تعاریف مربوط بکار می‌روند:

۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۲-۱- مؤسسه اعتباری: بانک، مؤسسه اعتباری غیربانکی یا شعبه مؤسسه اعتباری خارجی که تحت همین عناوین به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی فعالیت می‌نماید و تحت نظارت آن بانک قرار دارد؛

۳-۱- شعبه مؤسسه اعتباری خارجی: واحد عملیاتی از یک مؤسسه اعتباری خارجی که در چارچوب ضوابط و مقررات ابلاغی بانک مرکزی به انجام عملیات بانکی در جمهوری اسلامی ایران مبادرت می‌نماید؛

۴-۱- وجوه اداره شده: وجوهی که طبق توافق و یا به موجب قانون، از سوی واگذارنده از محل منابعی غیر از منابع تخصیص یافته در قوانین از جمله قوانین بودجه‌های سنواتی و به موجب قرارداد عاملیت در اختیار مؤسسه اعتباری قرار می‌گیرد تا از محل آن به نیابت از واگذارنده و در قالب عقود مندرج در "قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره)"، به متقاضی تسهیلات اعطاء گردد.

۵-۱- وجوه اداره شده تلفیقی: وجوهی که طبق قرارداد و یا به موجب قانون بخشی از آن از سوی واگذارنده و بخش دیگر آن توسط مؤسسه اعتباری تأمین می‌شود تا مؤسسه اعتباری به نیابت از واگذارنده و از طرف خود و در قالب عقود مندرج در "قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره)"، به متقاضی اعطاء نماید.

۶-۱- واگذارنده: شخص حقیقی و یا حقوقی غیردولتی که وجوه اداره شده را در اختیار مؤسسه اعتباری قرار می‌دهد.

۷-۱- متقاضی: شخص حقیقی یا حقوقی که توسط واگذارنده جهت دریافت تسهیلات از محل وجوه اداره شده، به مؤسسه اعتباری معرفی می‌گردد.

۸-۱- دریافت کننده: متقاضی که از محل وجوه اداره شده، به وی تسهیلات اعطاء شده است.

۹-۱- قرارداد عاملیت: قراردادی که در چارچوب ضوابط مقرر در این دستورالعمل، میان واگذارنده و مؤسسه اعتباری به منظور اعطای تسهیلات از محل وجوه اداره شده به متقاضی منعقد می‌گردد.

تبصره - در خصوص وجوه اداره شده تلفیقی، مؤسسه اعتباری مکلف به انجام اقدامات موضوع این ماده می باشد و می بایست نسبت به اخذ کارمزد مربوط از واگذارنده، متناسب با سهم وی از تسهیلات اعطایی اقدام نماید.

ماده ۱۷ - در صورت نکول یا تأخیر دریافت کننده در ایفای تعهدات و بازپرداخت تسهیلات دریافتی، مؤسسه اعتباری، هیچ گونه مسئولیتی در قبال بازپرداخت اصل، سود و وجه التزام تأخیر تأدیه دین تسهیلات اعطایی به دریافت کننده را نخواهد داشت. در قرارداد عاملیت باید واگذارنده وجوه به عنوان پذیرنده ریسک نکول تعیین شود.

ماده ۱۸ - ریسک عدم بازپرداخت تسهیلات اعطایی از محل وجوه اداره شده (شامل اصل و سود/کارمزد متعلقه) می تواند در چارچوب قرارداد عاملیت به هزینه واگذارنده بیمه شود. در این صورت مؤسسه اعتباری موظف است هرگونه وجوه دریافتی از بیمه را به محض وصول و پس از کسر هزینه های قانونی و کارمزدهای متعلقه مندرج در قراردادهای عاملیت، به حساب یا حساب های از پیش تعیین شده در قرارداد عاملیت واریز نماید.

ماده ۱۹ - تسهیلات اعطایی از محل وجوه اداره شده، از محاسبه در حدود مقرر در ضوابط ناظر بر فعالیت مؤسسه اعتباری از جمله مقررات احتیاطی مستثنی می باشد.

تبصره - در وجوه اداره شده تلفیقی، تسهیلات اعطایی از محل منابع مؤسسه اعتباری وفق ضوابط مربوط مشمول محاسبه حدود تعیین شده در مقررات ناظر بر فعالیت مؤسسه اعتباری از جمله مقررات احتیاطی می شود.

فصل چهارم - سایر موارد

ماده ۲۰ - شرایط اعطای تسهیلات از محل وجوه اداره شده دولتی که در پیوست قوانین از جمله قوانین بودجه سنواتی از محل منابع بودجه عمومی یا منابع داخلی دستگاه های اجرایی مربوط تحت برنامه کمک های فنی و اعتباری و یا اجتماعی و به منظور تحقق اهداف سرمایه گذاری و توسعه فعالیت بخش های خصوصی و تعاونی در قالب تسهیلات تلفیقی و یارانه سود تسهیلات از طریق قرارداد عاملیت با مؤسسه اعتباری برای واگذارنده اعتبار پیش بینی می گردد، از جمله نحوه تلفیق وجوه مزبور با منابع مؤسسه اعتباری، توزیع وجوه، حداکثر مبلغ تسهیلات اعطایی به هر متقاضی، تعیین نوع وثایق و تضامین و نحوه ارزیابی آنها، نحوه اعتبارسنجی متقاضی، نوع عقد، نرخ سود تسهیلات اعطایی / کارمزد قرض الحسنه اعطایی، وجه التزام تأخیر تأدیه دین، مدت و نحوه بازپرداخت، نحوه نظارت بر مصرف و پذیرنده ریسک نکول، حسب مورد مطابق با قوانین و ضوابط مربوط از جمله آیین نامه اجرایی بند (ل) ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

(۲) مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ هیأت وزیران و اصلاحیه‌های آتی آن و در چارچوب قرارداد عاملیت می‌باشد.

ماده ۲۱- وجوه صندوق توسعه ملی نزد مؤسسات اعتباری از شمول مفاد این دستورالعمل خارج بوده و تابع ضوابط و مقررات خاص خود می‌باشد.

ماده ۲۲- سایر احکام ناظر بر وجوه اداره شده تلفیقی که در این دستورالعمل ذکر نشده است، تابع سایر قوانین و ضوابط مربوط می‌باشد.

ماده ۲۳- مؤسسه اعتباری موظف است، نسبت به طراحی و ایجاد سازوکارهای کنترلی و گزارشگری سامانه‌ای، برای حصول اطمینان از حسن اجرای این دستورالعمل و ارایه گزارش‌های لازم اقدام نماید.

ماده ۲۴- مدیر ارشد رعایت قوانین و مقررات (تطبیق)، موظف است گزارش‌های مربوط به رعایت مفاد این دستورالعمل را به کمیته رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) ارایه نموده و پس از تأیید در کمیته یادشده، مراتب را در هیأت مدیره برای تصویب، گزارش نماید و مصوبه هیأت مدیره را به مدیریت کل نظارت بر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری بانک مرکزی ارسال کند.

ماده ۲۵- مؤسسه اعتباری موظف است اطلاعات مربوط به وجوه اداره شده از جمله میزان وجوه اداره شده واکذارنده، مانده مطالبات به تفکیک طبقات جاری و غیرجاری (سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول)، درآمد بانک ناشی از کارمزد عاملیت، نرخ سود تسهیلات یا کارمزد و مانده مصرف نشده را به تفکیک تلفیقی و غیرتلفیقی، در مقاطع شش‌ماهه، در چارچوب سازوکاری که بانک مرکزی اعلام می‌نماید، به آن بانک ارسال نماید.

ماده ۲۶- مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل برعهده هیأت مدیره و هیأت عامل مؤسسه اعتباری بوده و تخطی از مفاد آن موجب اعمال مجازات‌های مقرر در ماده (۴۴) "قانون پولی و بانکی کشور"، ماده (۱۴) "قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران"، ماده (۲۱) "قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور" و سایر قوانین و مقررات مربوط خواهد شد.

«دستورالعمل وجوه اداره شده (ریالی)» در (۲۶) ماده و (۶) تبصره در یکهزار و سیصد و شصت و یکمین جلسه مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۳۰ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید و پس از ابلاغ، لازم‌الاجرا می‌باشد. از تاریخ لازم‌الاجرا شدن آن، "شرایط و ضوابط افتتاح حساب قرض‌الحسنه ویژه"، تمامی ضوابط و مقررات مغایر با مفاد این دستورالعمل و بخشنامه‌های زیر منسوخ می‌باشد:

(۱) بخشنامه شماره نب/۳۰۰ مورخ ۱۳۵۵/۲/۳۰؛

(۲) بخشنامه شماره نب/۲۷۶۲ مورخ ۱۳۶۰/۷/۱۲؛

